

Vergaderjaar 2022–2023

32 698

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Nr. 74

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2022

In de zomer van 2021 werd Limburg getroffen door wateroverlast en overstromingen ten gevolge van extreme neerslag in de regio. Bewoners en ondernemers in het getroffen gebied ondervonden hierdoor grote materiële en emotionele schade. De afgelopen jaren is door waterschappen en gemeenten veel geïnvesteerd om ons te beschermen tegen grotere hoeveelheden neerslag. De ramp in Limburg maakt echter duidelijk dat dit voor zulk extreem weer niet genoeg is. De Beleidstafel wateroverlast en hoogwater (hierna: de beleidstafel) heeft het afgelopen jaar onderzocht hoe Nederland beter voorbereid kan worden op een periode van extreme neerslag.

De beleidstafel constateert in haar eindadvies dat extreme neerslag, zoals we in Limburg hebben gezien, door klimaatverandering vaker en mogelijk nog extremer zal optreden. Schade kan daarbij niet altijd worden voorkomen en de impact kan in het hele land groot zijn. Daarom moeten we als Nederland aan de slag om ons hierop goed voor te bereiden en om maatschappelijke ontwrichting te voorkomen. Dat vraagt inzet van elke vierkante meter ruimte én van iedereen – overheden, burgers en bedrijven.

Aanbevelingen beleidstafel worden onderschreven en opgepakt

Met deze brief bied ik u het eindadvies van de beleidstafel wateroverlast en hoogwater «*Voorkomen kan niet, voorbereiden wel*» aan dat in het Bestuurlijk Overleg Water van 19 december is bekrachtigd¹. De beleidstafel doet in haar eindadvies 21 concrete voorstellen om het beleid ten aanzien van wateroverlast en hoogwater aan te passen om zo als Nederland beter voorbereid te zijn op een periode van extreme neerslag. Alle partijen hebben aangegeven de realisatie van de aanbevelingen op te

¹ Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging gedaan in de beantwoording van de vragen over de IenW-begroting 2023, Kamerstuk 36 200 XII, nr. 7.

pakken en de voortgang daarvan te bewaken. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de aanbevelingen die zijn belegd bij het Ministerie van IenW. Daarmee worden de aanbevelingen van de beleidstafel overgenomen en de komende jaren uitgevoerd.

Eén van de aanbevelingen betreft het wettelijk borgen van de landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving. Het kabinet geeft hierover in de Kamerbrief Water en bodem sturend² aan dat de keuze over wijze van borging van de landelijke maatlat een zorgvuldig proces volgt, dat in 2023 nader wordt uitgewerkt.

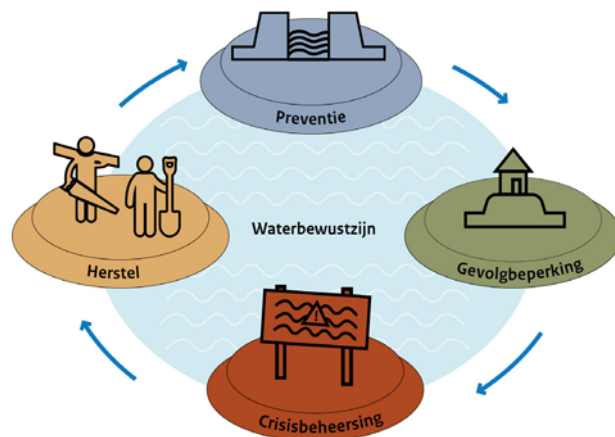
Het eindadvies «voorkomen kan niet, voorbereiden wel»

Gevolgen van extreme neerslag kunnen niet altijd voorkomen worden. Wél kan Nederland zich voorbereiden op extreem weer om veel schade en maatschappelijke ontwrichting te voorkomen, dat vraagt iets van de gehele samenleving. Dat is de boodschap die het eindadvies uitdraagt.

Meerlaagsveiligheid van drie naar vijf lagen

De beleidstafel adviseert om in het waterbeleid het meerlaagsveiligheidsdenken centraal te zetten. Naast de drie lagen (preventie, gevolgbeperking en crisisbeheersing) waarin voorheen al werd gewerkt, voegt de beleidstafel daar twee lagen aan toe: waterbewustzijn en herstel. De beleidstafel vindt het van groot belang dat iedereen in Nederland zich bewust is van wat er kan gebeuren en wat iemand zelf concreet kan doen om zich beter te beschermen als extreme neerslag zich voordoet. Daarnaast moet klimaatrobuust herstel worden toegevoegd aan het beleid. Schade kan niet altijd worden voorkomen, daarom is het van belang de schade zodanig te herstellen dat getroffen en de draad weer kunnen oppakken en wordt voorkomen dat schade nog een keer kan optreden.

Meerlaagsveiligheid

De 21 aanbevelingen om te zorgen dat Nederland beter weerbaar wordt tegen de gevolgen van extreme neerslag zijn samengevat in 7 hoofdpunten:

1. **Iedereen waterbewust en zelfredzaam**
... door gerichte aanpak voor waterbewustzijn
2. **Sturing op het gehele stroomgebied**

² Kamerstuk 27 625, nr. 592.

... met een betere sponswerking, meer ruimte voor en risicogerichte sturing op het regionale watersysteem dat doorwerkt in de ruimtelijke inrichting en aansluit op hoofdwatersysteem;

3. **Aanvullende aanpak voor bescherming tegen extreme wateroverlast**

Een extreme bui als Limburg 2021 valt altijd buiten een norm, maar maatregelen kunnen toch de gevolgen beperken.

4. **Vorbereiden op een crisis**

De mogelijke omvang van extreme neerslag wordt meegenomen in crisisbeheersing.

5. **Klimaatrobuust herstel van schade**

Als er toch schade is, wordt deze klimaatrobuust hersteld.

6. **Samenwerking met buurlanden op alle grensoverschrijdende wateren**

Water houdt zich niet aan grenzen, daarom ook voor het regionale watersysteem data-uitwisseling en een gezamenlijke gebiedsvisie.

7. **Samen slim en integraal uitvoeren en kennis opbouwen**

... om tijdig voorbereid te zijn op wat komen gaat.

Hoewel de beleidstafel zich voornamelijk heeft gericht op situaties van extreme neerslag, is de beleidstafel zich er ten volle van bewust dat dit niet de enige uitdaging is waar Nederland voor staat. Ook andere weersextremen zoals droogte en hitte, de transitie van het landelijk gebied, de energietransitie en de woningbouwopgave zijn grote opgaven. Deze dienen we zo veel mogelijk in samenhang aan te pakken en op te lossen.

Om de uitvoerbaarheid van de aanbevelingen van de beleidstafel te borgen, zijn er door de organisaties waar een groot deel van de actiepunten belanden, uitvoeringsscans gedaan. Dit geldt voor Rijkswaterstaat, het Interprovinciaal Overleg (IPO) de Vereniging van Nederlands Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW). Uit de scans blijkt dat de uitvoering capaciteit onder druk staat omdat er veel grote opgaven op partijen afkomen. Afgesproken is dat partijen in onderling overleg gezamenlijk knelpunten signaleren en oplossen. Om een impuls te kunnen geven aan de uitvoering van de aanbevelingen en partijen hierbij te ondersteunen, wordt tijdelijk een ambtelijk regieteam ingericht.

Net als voor het eerste advies hebben het Overlegorgaan voor de Fysieke Leefomgeving (OFL) en de voor de Beleidstafel opgezette wetenschappelijk klankbordgroep een advies gegeven over het eindadvies. Deze adviezen hebben het eindadvies aangescherpt en verrijkt. De adviesrapporten en alle achtergrondrapporten zijn gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl)³.

Eerste advies beleidstafel

Op 11 maart 2022 heeft de Kamer het eerste advies van de Beleidstafel wateroverlast en hoogwater ontvangen⁴. In dit eerste advies werden 25 aanbevelingen met kortetermijnverbeteringen in het waterbeleid gedaan. Op basis van dit advies zijn al meerdere concrete verbeteringen ingezet. Zo heeft Waterschap Limburg een watersysteemanalyse naar het regionale systeem in Limburg uitgevoerd om mogelijke maatregelen te bepalen, verbetert het KNMI de neerslagmonitoring en verbetert Rijkswaterstaat de hoogwaterverwachting en de afstemming van deze informatie op de gebruiker.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/19/achtergronddocumenten-bij-beleidstafel-wateroverlast-en-hoogwater>.

⁴ Kamerstuk 32 698, nr. 64.

Tot slot

De beleidstafel heeft met de gebeurtenissen in Limburg als aanleiding, voorstellen gedaan om het waterbeleid ten aanzien van extreme neerslag aan te scherpen. Met het afronden van haar eindadvies heeft de beleidstafel haar functie van tijdelijk versneller en aanjager van beleid vervuld en houdt de beleidstafel op te bestaan. De aanbevelingen worden uitgevoerd en opgepakt door bestaande programma's en organisaties, zoals genoemd in het eindadvies. De voortgang van de uitvoering wordt gemonitord door het Bestuurlijk Overleg Water en zal ik ook met uw Kamer delen.

Ik waardeer de inzet van alle partners aan de beleidstafel en wil hen daarvoor danken. Met het uitvoeren van de aanbevelingen komt Nederland een stap dichterbij een klimaatrobuste samenleving die gesteld staat voor extreme neerslag.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers